

Målbekrivning och utbildningsplan för certifieringstandläkare i allmäntandvård

Datum: 2021-03-19

Innehåll

Om certifieringstjänsten	2
Om målbeskrivningen	2
Målbeskrivning för certifiering inom allmäntandvård.....	3
SÖ delmål.....	4
SÖ 1 Leda professionsutvecklingen	4
SÖ 2 Samhällsodontologi.....	5
SÖ 3 Kommunikation, pedagogik och samarbete	5
SÖ 4 Vetenskap.....	6
SÖ 5 Etik	6
SÖ 6 Mångfald och jämlikhet.....	7
SÖ 7 Patienter med särskilda behov	7
SÖ 8 Barn.....	7
SÖ 9 Geriatrik	8
CS delmål	9
CS 1 Akuttandvård	9
CS 2 Bettfysiologi	10
CS 3 Endodonti	10
CS 4 Dentala erosioner.....	11
CS 5 Geriodonti.....	11
CS 6 Kariologi.....	12
CS 7 Käkkirurgi.....	13
CS 8 Odontologisk radiologi.....	13
CS 9 Oral protetik.....	14
CS 10 Orofacial medicin	14
CS 11 Ortodonti.....	15
CS 12 Parodontologi	16
CS 13 Pedodonti.....	17
CS 14 Revisionstandvård	17
CS 15 Allmänmedicin	18
CS 16 Patientperspektivet beaktas.....	19
CS 17 Material i tandvården.....	20
CS 18 Teamarbete	20
CS 19 Pedagogik	21
CS 20 Samhällsodontologi	22

Målbeskrivning för certifieringstandläkare i allmäntandvård

Om certifieringstjänsten

Tjänsten certifierad allmäntandläkare karaktäriseras av utredning, behandling och uppföljning av patienter inom allmäntandvård och ha förmågan att beakta patienters hela livssituation vid odontologiskt omhändertagande. Särskilt fokus läggs på fördjupade kunskaper och färdigheter inom samhällsodontologi, pedagogik och teamledarskap.

Allmäntandvård omfattar all tandvård och kan anses vara tvärvetenskaplig. Certifieringsutbildningen omfattar odontologiskt omhändertagande av barn, ungdomar och vuxna. Den ska leda till de fördjupade kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna ansvara för och utföra diagnostik och behandling av sjukdomar defekter, infektiösa och inflammatoriska processer, i munhåla och tänder. Utbildningen ska dessutom ge kunskaper om vilka behandlingar som kan, bör eller ska ske i samarbete med specialistklinik. Utbildningen omfattar även diagnostik och behandling av de vanligaste odontologiska problemen relaterade till åldrandet.

Utbildningen ska leda fram till goda kunskaper och färdigheter i samhällsodontologi, vetenskaplig metodik och klinisk verksamhetsutveckling. Samverkan med specialister och professioner eller yrkesgrupper i tandvården såväl som i hälso- och sjukvården är centralt för den certifierade allmäntandläkaren.

Om målbeskrivningen

Certifieringsutbildningen är en målstyrd utbildning vilket innebär att den utgår från uppsatta mål. Dessa mål finns presenterade i en målbeskrivning för varje ämnesområde. I målbeskrivningen anges den kompetens som en nybliven certifierad allmäntandläkare ska ha. Den ska användas vid utformningen av CT-tandläkarens individuella utbildningsplan som revideras två gånger per år och vid bedömningen av dennes kompetens.

Målbeskrivningen är indelad i olika delmål. De har olika omfattning och kan ta olika lång tid att uppnå. Några av delmålen SÖ1-SÖ9 är ämnesövergripande och delas med nuvarande ST-utbildning inom de nio, av Socialstyrelsens godkända, specialiteterna. De resterande delmålen (C1-C20) är specifika för certifieringsutbildningen i allmäntandvård.

Delmålen består av strecksatser som inleds med olika formuleringar beroende vilket kunskapsdjup som avses och som en CT-tandläkare ska ha tillägnat sig under utbildningen:

1. "Kunna" anger antingen färdigheter eller förhållningssätt som en CT-tandläkare ska ha utvecklat under sin utbildning där man rutinerat och självständigt utför olika moment.
2. "Uppvisa kunskap om" anger vilka kunskaper som en CT-tandläkare ska ha tillägnat sig under utbildningen.
3. "Ha kännedom om" anger en kunskapsnivå som kan inhämtas via utbildningsmoment som innehåller t ex auskultation med en teoretisk bakgrund.

Utbildningen förutsätter att CT-tandläkaren tar ett stort egenansvar. Handledaren ansvarar för att förutsättningar ges för att CT-tandläkaren ska kunna uppnå uppsatta mål i målbeskrivningen. Detta kommer kontinuerligt att följas upp, utvärderas och återkopplas.

Målbeskrivning för certifiering inom allmäntandvård

Denna målbeskrivning innehåller delmålen:

SÖ 1 – SÖ 9

CS1 – CS20

SÖ delmål

SÖ 1 Leda professionsutvecklingen	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- kunna ta ansvar för utvecklingen av undersöknings- eller behandlingsrutiner inom den egna specialiteten
	- kunna förmedla kunskaper inom den egna specialitetens ämnesområde till olika målgrupper
	- kunna ta ansvar för samverkan mellan den egna specialiteten och t.ex. andra specialiteter, professioner och organisationer
	- kunna ta ansvar för det kontinuerliga lärandet på arbetsplatsen
	- kunna ta ansvar för att förbättrande åtgärder genomförs med utgångspunkt i systematiska utvärderingar av arbetsplatsens processer och rutiner
	- kunna ta ansvar för integrering och utfasning av tekniker och metoder

SÖ 2 Samhällsodontologi	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- kunna tillämpa lagar och andra författningar som gäller för specialisttandvården
	- uppvisa kunskap om specialisttandvårdens styrning och organisation
	- uppvisa kunskap om faktorer som påverkar hälsan och skillnader mellan olika grupper i samhället i fråga om den orala hälsan
	- uppvisa kunskap om hur insatser på samhällsnivå kan påverka den orala hälsan hos befolkningen och hur insatserna kan organiseras

SÖ 3 Kommunikation, pedagogik och samarbete	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- kunna presentera och förklara odontologisk eller medicinsk information på ett tydligt och tillgängligt sätt, såväl muntligt som skriftligt
	- kunna anpassa sättet att kommunicera med patienter och närstående med utgångspunkt i individuella behov och kommunikativa förmågor
	- kunna ge patienter och närstående svåra besked respektfullt, empatiskt och med lyhördhet

	- kunna planera och genomföra undervisning för olika målgrupper
	- kunna handleda och instruera kollegor och andra medarbetare
	- kunna ta ansvar för det multiprofessionella teamarbetet kring enskilda patienter

SÖ 4	
Vetenskap	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- kunna delta i kunskapsutvecklingen inom den egna specialiteten
	- kunna kritiskt granska och värdera odontologisk eller medicinsk vetenskaplig information
	- kunna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt i det dagliga arbetet

SÖ 5	
Etik	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- kunna identifiera etiska problem och analysera dem på ett strukturerat sätt
	- kunna hantera värdekonflikter i det dagliga arbetet

SÖ 6 Mångfald och jämlikhet	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i samhället uppstår
	- uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i tandvården kan förebyggas och motverkas

SÖ 7 Patienter med särskilda behov	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- kunna identifiera patienter med särskilda behov och vidta adekvata åtgärder
	- kunna samarbeta i nätverk kring patienter med särskilda behov

SÖ 8 Barn	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- uppvisa kunskap om barns normala utveckling
	- uppvisa kunskap om förhållanden under vilka barn kan fara illa, risk- och skyddsfaktorer i samband med att barn far illa samt tecken på att barn far illa

SÖ 9 Geriatric	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
	- kunna anpassa det odontologiska omhändertagandet av äldre patienter med utgångspunkt i deras särskilda förutsättningar och behov

CS delmål

CS 1 Akuttandvård	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Orofacial smärta	- kunna undersöka, diagnosticera och odontologiskt omhänderta patienter i syfte att ge smärtlindring
	- kunna ordinera läkemedel vid behandling av akut och långvarig smärta samt inflammatoriska tillstånd som har sitt ursprung i orofaciala vävnader
	- ha kännedom om samverkan mellan andra specialiteter och professioner inom såväl tandvård som övriga hälso- och sjukvårdens organisationer i samband med komplex smärtutredning
Dentoalveolära trauma	- kunna undersöka, diagnosticera, behandla och prognosbedöma dentoalveolära trauma
	- uppvisa kunskap om etiologi till dentala, orala och maxillofaciala skador
	- ha kännedom om omhändertagande av maxillofaciala skador
Odontologiskt omhändertagande vid infektiösa tillstånd	- kunna utreda och diagnostisera infektioner som har sitt ursprung i käkar och munhåla
	- kunna behandla infektioner som har sitt ursprung i käkar och munhåla
	- uppvisa kunskap om infektiösa tillstånd i huvud- och halsområdet samt deras spridningsvägar

	- uppvisas kunskap om bedömning av radiografiska tecken på infektiösa tillstånd i huvud- och halsområdet
--	--

CS 2 Bettfysiologi	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Smärta och funktionsstörningar i Käksystemet	- kunna tillämpa en helhetssyn vid omhändertagande av patienter med smärta eller funktionsstörningar i käksystemet
	- kunna tidigt identifiera, utreda och diagnostisera i enlighet med rådande evidens
	- kunna behandla och utvärdera orofaciala smärttillstånd och/eller funktionsstörningar i käksystemet

CS 3 Endodonti	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostisering, behandling och uppföljning av endodontiska tillstånd	- kunna tillämpa och värdera aktuella undersöknings- och diagnostiseringsmetoder
	- kunna utföra ortograd endodontisk behandling och prognosbedömning av inflammatoriska/infektiösa tillstånd i tandpulpa och periradikulär vävnad

	- kunna värdera hur valet av rehabiliterande åtgärd påverkar den endodontiska behandlingen
	- ha kännedom om omhändertagande av patienter med behov av avancerad endodontisk behandling

CS 4 Dentala erosioner	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostik, behandling och uppföljning av dentala erosioner och övrigt tandslitage	- kunna tillämpa en helhetssyn vid omhändertagande av patienter med erosionsproblematik
	- kunna tidigt identifiera, utreda, undersöka, diagnostisera, terapiplanera och behandla samt prognosbedöma
	- ha kunskap om hur allmänsjukdomar så som reflux, gastric bypass, ätstörningar och diabetes påverkar dentala erosioner

CS 5 Geriodonti	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostik, behandling och uppföljning av geriatrisk tandvård	- kunna diagnostisera och behandla de vanligaste odontologiska tillstånden relaterade till åldrandet
	- uppvisa kunskap om värdet av regelbunden tandvårdskontakt
Vårdambitionsnivå	- kunna göra en behandlingsplanering som är anpassad efter en patients särskilda förutsättningar och behov genom bedömning och dokumentation av vårdambitionsnivå

Samverkan	- kunna samarbeta med personal i vård och omsorg om patienters orala hälsa och behandling med respekt för patienternas självbestämmande och integritet
	- ha kunskap om vårdkommunikation mellan teamets medlemmar och med patient eller närstående

CS 6 Kariologi	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostik, behandling och uppföljning av kariessjukdom	- kunna tillämpa en helhetssyn vid omhändertagande av patienter med kariessjukdom
	-kunna identifiera riskpatienter och planera profylaktiskt omhändertagande
	- kunna utreda, undersöka, diagnosticera, riskbedöma, terapiplanera, behandla samt prognosbedöma
	- ha kunskap om nutrition och näringslära/näringsfysiologi
	- ha kunskap om hur allmänsjukdomar så som reflux, gastric bypass, ätstörningar och diabetes påverkar kariessjukdom
	- materialval och behandlingsmetoder vid operativ behandling
	- uppvisa kunskap om kompletterande metoder för diagnostik och behandlingsstrategier

CS 7	
Käkkirurgi	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostisering, behandling och uppföljning av käkkirurgiska tillstånd	- kunna tillämpa metoder för diagnostisering vid dentoalveolär kirurgi
	- kunna göra behandlingsplanering, prognosbedömning och uppföljning vid dentoalveolär kirurgi
	- kunna behandla vanligt förekommande dentoalveolära tillstånd
Öron-näsa-hals sjukdomar	- uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd i öron-, näs- och halsområdet
	- kunna bedöma hur sjukdomar eller tillstånd i öron-, näs- och halsområdet hos en patient interagerar med orofaciala sjukdomar eller tillstånd

CS 8	
Odontologisk radiologi	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Undersökning och omhändertagande i samband med radiologiska utredningar samt tekniker och strålskydd	- kunna bedöma behov av samt välja metod för och omfattning av radiologisk undersökning samt diagnosticera sjukdomar och tillstånd som drabbar tänder och käkar
	- kunna bedöma om indikationer för radiologiska efterkontroller vid odontologiska behandlingar föreligger
	- ha kännedom om radiologiska metoder för undersökning och diagnostik av

	munnens, käkarnas, spottkörtlarnas och svalgets funktioner
	- kunna ansvara för att kvalitetssäkring av röntgenverksamhet vid allmän-tandvårdsklinik sker i enlighet med Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter

CS 9 Oral protetik	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostisering, behandling och uppföljning vid bettrehabilitering	- kunna tillämpa en helhetssyn vid omhändertagande och behandling av patienter med bettrehabiliterande behov
	- kunna värdera och tillämpa metoder för undersökning och diagnostisering som används vid bettrehabilitering
	- kunna planera och prognostisera protetisk rehabilitering

CS 10 Orofacial medicin	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Odontologiskt omhändertagande vid allmänmedicinska tillstånd	- kunna bedöma hur infektioner i tänder, munhåla, käkar eller omgivande vävnader hos en patient påverkar det allmänna hälsotillståndet
	- kunna odontologiskt omhänderta patienter med infektioner i tänder, munhåla, käkar eller omgivande vävnader inför medicinsk behandling

Odontologiskt omhändertagande vid medicinska, fysiska, psykiska och intellektuella funktionsvariationer	- kunna bedöma hur funktionsvariationer hos en patient interagerar med orofaciala sjukdomar och tillstånd
	- kunna diagnostisera, behandlingsplanera och omhänderta orofaciala sjukdomar och tillstånd hos patienter med medicinska, fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar
	- kunna samarbeta med personal i vård och omsorg om patienters orala hälsa och behandling med respekt för patienternas självbestämmande och integritet
Slemhinneförändringar	- kunna utreda, diagnostisera, behandla och prognostisera patienter med de vanligaste orala slemhinneförändringar
	- uppvisa kunskap om etiologi samt patogenes och histopatologi vid orala slemhinneförändringar

CS 11 Ortodonti	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostisering, behandling och uppföljning av käk-, bett- och tandpositionsavvikelser	- kunna bedöma, diagnostisera och prognostisera käk-, bett- och tandpositionsavvikelser samt analysera orsaker till dessa
	- ha kännedom om undersöknings- och analysmetoder för ortodontisk diagnostisering och behandlingsplanering

	- kunna samverka för att utveckla omhändertagandet kring patienter som är i behov av och genomgår ortodontisk behandling
Bettutveckling och tillväxt	- uppvisa kunskap om ansiktsskelettets och bettets normala utveckling och tillväxt

CS 12 Parodontologi	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Diagnostisering, behandling och uppföljning av parodontal och perimplantär sjukdom	- kunna diagnostisera sjukdomar och tillstånd i vävnader som omger tänder och dentala implantat
	- kunna planera omhändertagandet av patienter med sjukdomar eller tillstånd i vävnader som omger tänder eller dentala implantat
	- ha kännedom om kirurgiska tekniker för rekonstruktion av vävnad som förlorats på grund av sjukdomar eller tillstånd i vävnader som omger tänder eller dentala implantat

CS 13 Pedodonti	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Utveckling och tillväxt	- uppvisa kunskap om avvikelser från barn och ungdomars normala fysiska, psykiska och intellektuella utveckling och tillväxt
	- kunna odontologiskt omhänderta barn och ungdomar med nedsatt fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga
Hälsofrämjande arbete	- kunna ge förutsättningar för en god oral hälsa och kunskap om tandsjukdomar och egenvård, så att framtida tandvårdsinsatser minimeras
	- uppvisa kunskap om livsstilsfaktorer och hur de kan orsaka orala sjukdomar och tillstånd samt andra sjukdomar och tillstånd
Omhändertagande av barn och ungdomar med komplexa odontologiska sjukdomar och tillstånd	- ha kännedom om diagnostik och behandling av orofaciala sjukdomar och tillstånd samt anomalier hos barn och ungdomar

CS 14 Revisionstandvård	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Oral hälsa	- kunna identifiera friskfaktorer och riskfaktorer samt förebygga oral ohälsa
	- kunna ge förutsättningar för en god oral hälsa och kunskap om tandsjukdomar och egenvård

Levnadsvanor	- ha kunskap om patientens hela livsstil och levnadsvanor påverkar oral och allmän hälsa
Revisionsintervall	- kunna riskbedöma och vårdplanera utifrån ett individuellt behov

CS 15 Allmänmedicin	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Allmänmedicinska sjukdomar och tillstånd	- uppvisa kunskap om allmänsjukdomar och tillstånd kan påverka orala sjukdomar eller tillstånd
Anestesi och sedering	- uppvisa kunskap om metoder inom anestesi och sedering samt bedöma eventuellt behov vid odontologiskt omhändertagande
	- kunna tillämpa metoder för sedering som ett led i odontologiskt omhändertagande
	- kunna odontologiskt omhänderta patienter som är sederade
Farmakologi	- kunna anpassa en specifik läkemedelsbehandling till en patients övriga läkemedelsbehandlingar och dennes samtliga sjukdomar eller tillstånd
Sömnapné och andra snarksjukdomar	- kunna identifiera patienter i behov av utredning av sömnapné
	- ha kännedom om odontologiska utredningar samt behandlingar av sömnapné och andra snarksjukdomar

Psykologi och psykiatri	- uppvisa kunskap om hur psykisk ohälsa och psykiatriska sjukdomar och tillstånd kan påverka det odontologiska omhändertagandet
	- uppvisa kunskap om hur samhälleliga kroppsideal kan påverka patienters självbilder
	- kunna beakta patienters reaktioner på förändringar i utseendet vid planering och genomförande av odontologiska behandlingar

CS 16	
Patientperspektivet beaktas	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Bemötande och omhändertagande	- kunna beakta patienters hela livssituation vid odontologiskt omhändertagande
	- kunna göra barn och ungdomar delaktiga vid odontologiskt omhändertagande med utgångspunkt i deras särskilda förutsättningar och behov samt att beakta barnperspektivet
	- kunna göra en behandlingsplanering som är anpassad efter en patients särskilda förutsättningar och behov genom bedömning och dokumentation av vårdambitionsnivå
	- kunna ta ställning till etiska beslut inom tandvården
	- ha kunskap om vårdkommunikation mellan teamets medlemmar och med patient eller närstående

Patienter och närstående som far illa eller riskerar att fara illa	- kunna identifiera tecken på att patienter eller deras barn eller andra närstående far illa samt kunna vidta adekvata åtgärder
Patienter med nedsatt autonomi	- kunna samarbeta med patienter med nedsatt autonomi och deras närstående med beaktande av etiska och juridiska aspekter

CS 17	
Material i tandvården	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Materialval	- uppvisa kunskap om dentala materials egenskaper och användningsområden
Toxikologi	- uppvisa kunskap om toxiska och allergiska reaktioner som kan sättas i samband med dentala material
Miljö och hälsa	- uppvisa kunskap om hantering av dentala material och dess påverkan på miljö och hälsa

CS 18	
Teamarbete	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Ledarskap	- kunna leda och tillämpa teamarbete inom allmäntandvården inklusive ett delegerat arbetssätt
	- ha kunskap om gruppdynamik och personlighetstyper
	- ha kännedom om kommunikation och coachande förhållningssätt

	- ha kunskap om stresshantering
	- kunna handleda utifrån profession och individens behov

CS 19	Kompetenskrav
Pedagogik	Den certifierade tandläkaren ska:
Kommunikation och samarbete	- kunna tillämpa metoder som syftar till beteendeförändring samt ökad motivation och Kooperation
	- uppvisa kunskap om vilka faktorer som styr motivation och Kooperation hos patienter och deras närstående vid odontologiskt omhändertagande
	- kunna utföra beteendemedicinsk behandling och användande av digitala stöd och metoder
	- kunna presentera och genomföra utbildningar t ex föreläsningar, seminarier och kliniska övningar
	- kunna ta ansvar för det kontinuerliga lärandet på arbetsplatsen

CS 20 Samhällsodontologi	Kompetenskrav
	Den certifierade tandläkaren ska:
Organisationsstruktur	- ha kännedom om Folktandvårdens vision och allmäntandvårdens uppdrag och mål t ex vårdprioriteringar och anvisningar för barntandvård och patienter med särskilda behov
	- kunna ta ansvar för att förbättrande åtgärder genomförs med utgångspunkt i systematiska utvärderingar av organisationens processer och rutiner
	- ha kunskap om kvalitetsarbete
Folkhälsoarbete	- ha kunskap om epidemiologiska mått på hälsa och sjukdom
	- kunna tolka och använda sig av kvalitetsregister som en del i verksamhetsutveckling
Samverkan	- ha kännedom om förebyggande verksamhet som bedrivs på olika arenor i samhället
	- kunna samarbeta med specialiteter och professioner inom såväl tandvård som övriga hälso- och sjukvården i samband med komplexa patientomhändertagande

Vårdplanering organisationsnivå	- ha kunskap om kunskapsstyrning och implementering av riktlinjer och metoder
	- ha kännedom om olika riskbedömningsystem
	- ha kunskap om kvalitetsuppföljning och utvärdera arbetsmetoder
	- ha kännedom om vårdetiska beslut utifrån ett samhällsperspektiv
Patientsäkerhet	- ha kännedom inom vårdjuridik, lagar och förordningar som ligger till grund för patientarbete
	- ha kunskap om arbetet med avvikelshantering
	- kunna navigera bland Socialstyrelsens föreskrifter och förordningar, IVO samt TLV
Vårdhygien	- ha kunskap om vårdhygienarbete och tillämpa detta i det kliniska arbetet